

Nr 576.

Av herrar Nilsson i Svalöv och Nilsson i Bästekille, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 153, angående anslag till en upplysningskampanj i samband med övergången till en friare försäljning av rusdrycker.

Enighet synes råda om att den ökade frihet, som ett avskaffande av motbokssystemet innebär för de enskilda människorna, kan under en övergångstid medföra ett försämrat nykterhetstillstånd i landet. Däremot finnes utrymme för delade meningar både i fråga om omfattningen av den väntade konsumtionsökningen och i fråga om hur lång tid det kan komma att dröja, innan de gynnsamma verkningarna av den nya nykterhetspolitiken kan göra sig gällande. Av Kungl. Maj:ts proposition nr 153 angående anslag till en upplysningskampanj i samband med övergången till en friare försäljning av rusdrycker framgår, att vederbörande departementschef anser farorna för ett försämrat nykterhetstillstånd under övergångstiden allvarliga. I överensstämmelse med vad den särskilda kommitté, som haft att utreda behovet av och förutsättningarna för en dylik upplysningskampanj, anfört, framhåller han, att det blir nödvändigt att genom en på lämpligt sätt upplagd upplysningskampanj för ansvar och nykterhet söka dämpa de svårigheter som otvivelaktigt kommer att uppstå under den första tiden efter motbokssystemets avskaffande. Kostnaderna för en sådan kampanj beräknar han till 2,3 miljoner, varav 700 000 kronor beräknas belöpa på budgetåret 1954/55.

Det finns enligt vår uppfattning icke någon anledning att underskatta riskerna för ökade svårigheter under den ifrågavarande övergångsperioden. Alkoholkonsumtionen bör icke vid ett frisläppande av spriten få ta sig sådana uttryck att förutsättningarna för ett på lång sikt förbättrat nykterhetstillstånd försämrats. Å andra sidan har man emellertid att beakta, att den alldeles övervägande delen av svenska folket redan har förhållandevis stabiliserade alkoholvanor eller också intar en helt avvisande hållning till alkoholen, varför de knappast låter påverka sig av en kampanj. Däremot kan det befaras, att en sådan kan komma att hos stora folkgrupper onödigtvis och till skada för nykterheten fästa uppmärksamhet på alkohol. De s. k. kontrasuggestiva verkningarna när det gäller en kampanj mot spritmissbruk får, såsom även departementschefen framhållit, icke underskattas.

Det befolkningsskikt där en rätt upplagd propagandakampanj kan väntas få de bästa verkningarna synes vara ungdomar, vilkas alkoholvanor

ännu icke fixerats. Möjligheter finnes uppenbarligen att främst genom radio och film påverka denna befolkningsgrupp. Jämväl pressen har här sin mycket stora betydelse.

I fråga om den uppläggning och omfattning som den ifrågasatta kampanjen bör givas ställer vi oss främst av psykologiska skäl tveksamma. Vi vill bl. a. erinra om att år 1946 en mycket omfattande kampanj anordnades till mötande av de ökade trafikfaror, som ansågs vara att vänta i samband med återupptagandet av fredstrafiken å vägar och gator, och att denna dock kunde genomföras inom ramen för en kostnad av ca 400 000 kronor.

Om man i en första etapp helt inriktade sig på ungdomen och sökte befrämja nykterheten hos denna och därvid inledde ett fruktbarande samarbete med de stora frivilliga ungdomsorganisationerna, synes det oss sannolikt att man med en insats av ca 800 000 kronor skulle nå beaktansvärda resultat. Detta belopp ligger också mycket nära det belopp statskontoret kommit fram till. I vad mån kampanjen därefter bör inriktas på andra folkgrupper eller eljest ändras till sin utformning synes nu knappast kunna bedömas. Vi ifrågasätter därför, att riksdagen icke i år skall binda sig för en kampanj av den omfattning som departementschefen förordat.

Vad angår anslaget för 1954/55 förordar vi att detta begränsas till 400 000 kronor.

Vid bedömandet av frågan om kampanjens omfattning har vi utgått från att samhället, samtidigt som det vädjar till medborgarnas ansvars känsla, också gör fullt klart för dessa, att myndigheterna icke kommer att visa överseende utan kommer att med fasthet ingripa mot spritmissbruk.

Under återopande av vad vi här anfört hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att till Upplysningskampanj i samband med övergången till en friare försäljning av rusdrycker för budgetåret 1954/55 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Stockholm den 16 mars 1954.

Eric Nilsson
i Svalöv.

Jöns Nilsson
i Bästekille.
